

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษาและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
2. แนวคิด ทฤษฎีการจัดการการศึกษาแบบเรียนร่วม
  - แนวคิดพื้นฐานการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
  - ทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
  - ความหมายของการเรียนร่วม
  - หลักการจัดการเรียนร่วม
  - ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วม
  - ปัญหาการจัดการเรียนร่วม
  - เด็กพิเศษ
3. นโยบายการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ
4. โครงสร้างซีท (SEAT Framework)
5. การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

1. การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษามีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2544, หน้า 1) กล่าวถึง การบริการการศึกษา คือ การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่สามารถมองได้ 3 ทาง คือ ทางโครงสร้าง คือความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา ทางหน้าที่

เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุน้ำที่ บทบาท ความรับผิดชอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย และทางปฏิบัติ เป็นกระบวนการบริหารที่บุคคลและบุคคลต้องร่วมทำ ปฏิบัติซึ่งกันและกัน

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543, หน้า 16) ให้ความหมายว่า เป็นการร่วมมือกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 บุคคลขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน ในการร่วมมือกันทำงานนั้นต้องมี บุคคลที่เป็นหัวหน้า เราเรียกว่า ผู้บริหาร การร่วมมือกันนั้นจัดอยู่ในรูปองค์การประเภทต่างๆ แล้วแต่วัตถุประสงค์ขององค์การนั้น

สรุปว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาโดยบุคคลหลายๆ ฝ่ายร่วมมือกันอย่างเป็นแบบแผนโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนตามศักยภาพอย่าง มีคุณภาพสูงสุด เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม

2. การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีทักษะ ในการบริหารจัดการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 8-9) กล่าวถึง

1. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้า ระบบไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือก วิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2. หลักการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงหลักการบริหาร ดังนี้

2.1 มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึง เป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้ เหมาะสม

2.2 ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมี เทคนิควิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการ งานที่สมควรมีระบบ มีความรอบคอบ จะทำให้งาน ดำเนินไปด้วยดี

2.3 มีการประเมินผล เมื่อดำเนินกิจการใด ควรจะได้มีการประเมินผลและติดตาม ผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมิน จะไม่ช่วยในการพัฒนาการศึกษา

จันทรานี สงวนนาม (2551, หน้า 144- 147) กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายหลัก คือ นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ตามหลักการกระจายอำนาจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นหน่วยรองรับการกระจายอำนาจทางการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการบริหารรูปแบบใหม่ ในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจทางการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ดังนั้น ขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาภายหลังการปฏิรูปการศึกษา จึงมี 4 ด้าน คือ

1. งานด้านวิชาการ
2. งานด้านงบประมาณ
3. งานด้านบริหารงานบุคคล
4. งานด้านการบริหารงานทั่วไป

โดยแท้จริงแล้ว งานบริหารสถานศึกษานั้นไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ภาระหน้าที่ของผู้บริหารและงานที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติย่อมต้องมืงานทุกอย่างที่เหมือนกันทั้งสิ้น

สรุปว่า การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจทักษะทางการบริหารอย่างมีขั้นตอน โดยยึดจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร คือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข

3. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการปฏิบัติการบริหารกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งได้กำหนดไว้ ขึ้นอยู่กับการเข้าใจบทบาท หน้าที่และความร่วมมือของบุคคลฝ่ายต่างๆ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการจัดทำที่ชัดเจน

นักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกาสรปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 32-37) เสนอขั้นตอนสำคัญ 9 ขั้นตอนสรุปดังนี้

1. รวบรวมเอกสารและวัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรให้สมบูรณ์ และเพียงพอต่อการดำเนินงานด้านหลักสูตร

2. รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน โดยการศึกษาชุมชนอย่างละเอียด การสำรวจ การสัมภาษณ์ หรือพูดคุยกับคนในชุมชน

3. ทำความเข้าใจหลักสูตรและภารกิจ ที่จะต้องบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตร

4. จัดทำสาระหลักสูตรส่วนที่เกี่ยวกับปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

5. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

6. การชี้แจงและประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และท้องถิ่นทราบถึงหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักสูตรสถานศึกษา

7. การเตรียมการใช้หลักสูตรตามความเหมาะสม ควรคำนึงถึงการเตรียมการด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์

8. การวางแผนทางการติดตามกับการใช้หลักสูตร

9. การวางแผนทางการประเมินการใช้หลักสูตร

ยุทธนา ปฐมวราชาติ (2545, หน้า 11-18) ได้เสนอขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ไว้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการและที่ปรึกษาเพื่อบริหารหลักสูตรและพัฒนางานวิชาการตลอดจนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ซึ่งประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ (2) สรรหาและแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา ได้แก่ ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชนหรือผู้ประกอบการในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ (3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2 จัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

1.3 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

2. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยการทำงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร

2.2 การจัดทำสาระการเรียนรู้หรือรายละเอียดของเนื้อหา

2.3 การกำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.4 การนำหลักสูตรไปใช้

2.5 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545, หน้า 2-3) เสนอรูปแบบการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ (1) สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร (2) แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษา

(3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ (4) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรในชุมชน ได้รับทราบและร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา (5) จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ (6) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา และ (7) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำสาระหลักสูตร

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (2) กำหนดปรัชญาและเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3) กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละช่วงชั้นและการจัดอัตราส่วนเวลาเรียน (4) กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มวิชา (5) กำหนดสาระการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ (6) กำหนดการวัดผลและประเมินผล

ภารกิจที่ 3 การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ (1) การบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2) การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ภารกิจที่ 4 ดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

ภารกิจที่ 6 สรุปผลการดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 7 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการใช้หลักสูตร

ภารกิจในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาอาจปรับภารกิจดังกล่าวได้ตามความเหมาะสม ตามศักยภาพและทรัพยากรของแต่ละสถานศึกษา หัวหน้าสถานศึกษาอาจจะเป็นแกนกลางและศูนย์รวมของอำนาจในการบริหารหลักสูตร มีหน้าที่ควบคุม ดูแล ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องซึ่งการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษามีรูปแบบ ดังแผนภาพ 1

แผนภูมิการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

ภาพ 1 แสดงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

ที่มา: กรมวิชาการ (2545, หน้า 3)

แนวคิด ทฤษฎีการจัดการการศึกษาแบบเรียนร่วม

1. แนวคิดพื้นฐานการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในปีการศึกษา 2542 คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน และในปีการศึกษา 2543 รัฐได้กำหนดนโยบายเพิ่มเติม คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม การจัดการเรียนร่วมนักการศึกษาพิเศษได้สรุปแนวคิดสำคัญไว้ ดังนี้

1. แนวคิดการนำเด็กเข้าสู่สภาวะปกติมากที่สุด เป็นแนวคิดหลักของการศึกษาพิเศษในปัจจุบัน ที่ช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ เท่าเทียมกับคนปกติ ได้รับการยอมรับ โดยไม่มีกรณีพิเศษใด ๆ ทั้งจากเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคมเดียวกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับเจตคติและการแสดงออกของสมาชิกในชุมชน จัดเป็นการเข้าสู่สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม การออกกฎหมายเป็นเพียงการนำไปสู่ความเป็นไปได้ เพื่อจะนำเข้าสู่สภาวะปกติอย่างสมบูรณ์ แต่ไม่ได้ประกันการเข้าร่วมในสังคมอย่างแท้จริงของเด็กพิเศษ

2. แนวคิดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเด็กพิเศษแต่ละประเภท แต่ละคน เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องผู้นั้นมีพัฒนาการด้านต่างๆ สูงสุดตามศักยภาพของตน แม้เด็กบางคนจะมีพฤติกรรมที่เหมือนกันบางอย่าง แต่ย่อมมีความแตกต่างกันในรายละเอียดหรือบางคนอาจมีลักษณะที่เด็กประเภทเดียวกันหรือเด็กส่วนใหญ่ไม่มีก็ได้ เด็กคนเดียวกันอาจพัฒนาการด้านต่างๆ รวดเร็ว แต่บางด้านอาจช้าหรือค่อนข้างล่าช้า เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมอื่นในคนเดียวกันหรือแม้แต่พัฒนาการด้านเดียวกัน การพัฒนาบางอย่างอาจเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว ขณะที่พัฒนาการบางอย่างอาจเป็นไปได้ยากและใช้เวลานาน ดังนั้น เพื่อให้สามารถพัฒนาให้ได้สูงสุดตามความต้องการและศักยภาพของเด็กแต่ละคน ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงการปฏิบัติต่อเด็กเฉพาะบุคคลตามความเหมาะสมโดยการวางแผนการศึกษารายบุคคลอย่างชัดเจนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

3. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แยกประเภทตามความบกพร่อง เป็นการจัดบริการให้แก่เด็กพิเศษตั้งแต่แรกเริ่ม โดยไม่บรรจุเด็กเข้าในความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งเพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาว่า ปัญหาต่างๆ เกิดจากความบกพร่องหรือเป็นความล่าช้าทางวุฒิภาวะ ซึ่งสามารถกระตุ้นพัฒนาการให้เท่าทันเด็กปกติ ในเวลาอันควรก่อนที่เด็กคนนั้นจะบรรลุวุฒิภาวะเพราะเด็กที่มีความพิการซ้อนหรือเด็กก่อนวัยเรียนในระยะแรกของปัญหาพัฒนาการอาจมีลักษณะหลายประเภทแยกได้ยาก มีผลต่อความคาดหวังต่อตนเองในทางลบซึ่งครูหรือผู้ปกครองอาจเกิดความผิดพลาดในการคาดหวังและจัดประเภท

ภูฟ้า เสวกพันธ์ (2552, หน้า 7) สรุปแนวคิดของนักการศึกษาพิเศษที่มีต่อแนวคิดพื้นฐานการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่สำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเด็กพิเศษแต่ละประเภท แต่ละคนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องผู้นั้น มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ สูงสุดตามศักยภาพของตนแม้เด็กบางคนมีลักษณะและพฤติกรรมที่เหมือนกันบางอย่าง แต่ย่อมมีความแตกต่างกันในรายละเอียด หรือบางคนอาจมีลักษณะที่เด็กประเภทเดียวกันหรือเด็กส่วนใหญ่ไม่มีก็ได้ เด็กคนเดียวอาจพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวดเร็วแต่บางด้านอาจช้า หรือค่อนข้างล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมอื่นในคนเดียวกัน หรือแม้แต่พัฒนาการด้านเดียวกัน การพัฒนาบางอย่างอาจเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว ขณะที่พัฒนาการบางอย่างอาจจะเป็นไปได้ยาก และใช้เวลานาน ดังนั้นเพื่อให้สามารถพัฒนาให้ได้สูงสุดตามความต้องการและศักยภาพของเด็กแต่ละคน ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงการปฏิบัติต่อเด็ก เฉพาะบุคคลตามความเหมาะสม โดยการวางแผนการศึกษารายบุคคลอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

2. แนวคิดการประสานงานระหว่างงานวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เป็นการจัดการประสานงานในการจัดการเรียนการสอนให้เด็กพิเศษอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นักวิชาชีพสาขาต่าง ๆ รวมทั้งครอบครัวของเด็กพิเศษ เฉพาะบุคลากรเหล่านี้จะมีความสามารถในการพัฒนาเด็กในสาขาที่ต่างกันตามความรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าหากไม่ร่วมมือกันจะทำให้เด็กพัฒนาการไม่สมบูรณ์ อาจส่งผลในทางลบ หรือความขัดแย้งกันเอง ดังนั้นจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความเข้าใจในตัวเด็กให้ดีขึ้น เพื่อวางแผนการพัฒนาสอดคล้องต่อเนื่องเพื่อประโยชน์สูงสุด โดยการจัดตั้งคณะกรรมการวางแผนและดำเนินการสำหรับเด็กพิเศษซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการต่าง ๆ หลายสาขา

3. แนวคิดทางพฤติกรรมนิยม เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิเศษ เพื่อควบคุมหรือเปลี่ยนพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้โดยใช้หลักการวางเงื่อนไขหรือการเสริมแรง ซึ่งความเชื่อว่าคุณผู้สอนควรมุ่งความสนใจมายังพฤติกรรมซึ่งวัดและสังเกตได้หรือพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในที่ ต้องการให้เกิดภายในตัวผู้เรียน ออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สามารถสังเกตและวัดได้ แนวคิดนี้ยังมีอิทธิพลสูงมากต่อนักการศึกษาพิเศษ ในการจัดการเรียนการสอน การวางเงื่อนไขผลที่ตามมา การเสริมแรง หลักการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการศึกษารายบุคคล จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาพิเศษ เป็นสาขาวิชาที่ใช้ประโยชน์จากทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมมากที่สุดสาขาหนึ่ง

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม โดยทั่วไปตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อหรือหลักปรัชญาดังต่อไปนี้

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้ว ก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

2. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้านโดยเร็วที่สุด ในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไปและมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด

3. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติออกอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้ควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กพิเศษผู้นั้นมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมคนปกติ

4. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ

5. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็กและให้เด็กมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ หรือความบกพร่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจว่า แม้ตนจะมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจจการแห่งตน และมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

8. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไปขาดตอนไม่ได้ และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

สรุปแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม การนำเด็กพิเศษเข้าสู่ภาวะปกติมากที่สุดคือการจัดการเรียนการสอนรายบุคคล จัดให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละประเภท เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆที่เหมาะสม ตามศักยภาพของตนอย่างสูงสุด

2. ทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

แนวทางการจัดการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นักการศึกษาพิเศษส่วนใหญ่เชื่อว่า การให้เด็กพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุข เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงควรให้เด็กพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปเท่าที่สามารถจะทำได้ ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วม การจัดการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องจัดตามความเหมาะสม โดยพิจารณาความต้องการ และความสามารถ เพื่อประโยชน์สำหรับเด็กพิเศษอย่างเต็มที่

ผดุง อารยะวิญญู (2533, หน้า 7) สรุปทฤษฎีพื้นฐานเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและคนที่มีความบกพร่องต่างๆ เมื่อสังคมไม่สามารถแยกคนที่มีมีความบกพร่องออกจากสังคมปกติได้ ดังนั้นไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ควรให้เด็กพิเศษเรียนกับเด็กปกติเท่าที่สามารถทำได้
2. เด็กพิเศษมีความต้องการและความสามารถซึ่งต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการให้แตกต่างไปจากปกติ เพื่อให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่
3. เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็เด็กปกติหรือเด็กพิเศษ การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัดขึ้น
4. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกันทางการเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สติปัญญา และทักษะทางการศึกษาจะช่วยให้เด็กแต่ละคนได้เรียนรู้เพื่อการปรับตัวเข้าหากันและให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก
5. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

บังอร ต้นปาน (2535, หน้า 31) ได้สรุปปรัชญาการเรียนร่วมจากพื้นฐาน 3 ประการ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา ดังนั้น การจัดระบบการศึกษา จึงจัดบริการทางการศึกษาให้แก่มนุษย์ทุกคนโดยไม่แบ่งแยกความบกพร่องหรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม จึงควรจัดโครงการและปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความ ต้องการตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล
2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้น การจัดเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน และวัยเรียน เพื่อให้เด็กพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กปกติย่อมก่อให้เกิด

คุณค่าและสร้างสรรค์สังคม เพราะเด็กพวกนี้จะไม่เกิดการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม

3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคล ดังนั้นการจัดเด็กพิเศษให้เข้าเรียนในชั้นเรียนร่วม จึงควรได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นการสอนเพื่อบุคคลทั่วไป เพื่อให้พัฒนาความพร้อมและความรู้ความสามารถของผู้เรียนทุกคนให้พัฒนาการทุกด้าน ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้เด็กศักยภาพที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

จากปรัชญาและทฤษฎีพื้นฐานที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบการเรียนร่วมทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาที่รัฐจัดให้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้พิจารณาถึงความแตกต่างทั้งความสามารถและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งการจัดการศึกษาแก่เด็กพิเศษควรจัดตั้งแต่อายุยังน้อย

3. ความหมายของการเรียนร่วม

การเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบหนึ่งจัดให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษและความต้องการช่วยเหลือที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ ร่วมใช้ชีวิตกับเด็กปกติในระบบโรงเรียนเพื่อให้เขาพัฒนาได้เต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

ผดุง อารยะวิญญู. (2541, หน้า 7) การเรียนร่วมหมายถึงการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนปกติ อาจจัดได้หลายลักษณะ เช่น การเรียนร่วมเต็มเวลาเรียนในห้องพิเศษ ห้องเสริมวิชาการ ซึ่งให้โอกาสเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ศรียา นิยมธรรม (2541, หน้า 37) การเรียนร่วมหมายถึง การนำเอาคนพิการมาสู่สังคมปกติ ไม่ว่าจะในด้านนันทนาการ หรือการศึกษา ในสมัยก่อนคนพิการมักถูกชุกซ่อนหรือแยกไว้เฉพาะกลุ่มต่างหาก แต่ในปัจจุบันจะเน้นที่การคัดแยกเพื่อช่วยเหลือคนพิการแต่เนิ่นๆโดยมีนักวิชาการในสาขาต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือและสามารถจัดให้เด็กแต่ละคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543, หน้า 1) การเรียนร่วม หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 21) ได้กล่าวถึงการเรียนร่วมไว้ดังนี้การเรียนร่วมเต็มเวลา หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนในชั้นเรียนเดียวกันกับเด็กปกติทุกอย่าง ตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียนและได้รับบริการการจัดกระบวนการเรียนรู้ และบริการนอกห้องเรียนเช่นเดียวกับเด็กปกติ

สรุปได้ว่า การเรียนร่วมหมายถึง การจัดการศึกษาที่จัดให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไป ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

4. หลักการจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมขึ้นอยู่กับ การดำเนินการและการวางแผนการจัดการเรียนร่วม ผดุง อารยะวิญญู (2533, หน้า 3) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. การเรียนร่วมนั้นควรเริ่มเมื่ออายุน้อย ดังนั้นควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย
2. ให้โอกาสแก่ครูที่สอนเด็กปกติในการตัดสินใจว่าควรรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาในชั้นเรียนที่ตนเองสอนหรือไม่
3. สถานศึกษาที่จะบริการด้านการเรียนร่วมต้องมีความพร้อมด้านบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนเด็กปกติและเด็กพิเศษ
4. ในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาควรมีการชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจและอบรมครู เจ้าหน้าที่โรงเรียนและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนร่วมที่จะเริ่มขึ้นในสถานศึกษาให้เข้าใจถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง
5. สถานศึกษาจะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ
6. ควรมีแผนการศึกษาสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล เพราะแผนการศึกษารายบุคคลนี้จะช่วยให้การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษบรรลุเป้าหมาย
7. หากไม่จำเป็นแล้วไม่ควรแยกเด็กพิเศษออกจากเด็กปกติในแง่ของการให้บริการการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปกติได้เข้าใจถึงความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
8. การประเมินพัฒนาการและผลการเรียนของเด็กต้องกระทำเสมอด้วยวิธีการประเมินที่เชื่อถือได้
9. ศึกษาข้อบกพร่องของการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอและหาทางแก้ไขปรับปรุง ให้บริการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ

วารี ธีระจิตร (2537, หน้า 15) กล่าวถึงการเรียนร่วมเป็นการรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคมเพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและพัฒนาตนเองให้มากที่สุด ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาต้องพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการ
2. ควรจัดฝึกอบรมครูผู้สอน
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรยอมรับหลักการเรียนร่วม
4. บุคลากรของโรงเรียนต้องยินดีที่จะร่วมมือกัน
5. ชุมชนในท้องถิ่นต้องพร้อมที่จะสนับสนุน
6. นักเรียนในโรงเรียนปกติควรยอมรับเด็กพิเศษที่มาเรียนร่วม
7. ผู้ปกครองทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษควรให้ความร่วมมือ

สรุปได้ว่า การเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนปกติ ผู้ปกครองและชุมชน ด้วยการเริ่มตั้งแต่อายุน้อย ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือให้เด็กพิเศษเจริญเติบโตและได้รับประโยชน์สูงสุดตามความต้องการพิเศษ

5. ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วม

การจัดการให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ซินเดิล (Schindeler, 1981 อ้างอิงใน จินตนา อัมพรภาค, 2546, หน้า 20) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1. ประโยชน์ด้านการเรียนรู้
2. ประโยชน์ในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
3. ประโยชน์ในด้านประสบการณ์จริงที่พบในชีวิตประจำวัน

6. ปัญหาการจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 82-83) สรุปผลการประเมิน 6 เดือนแรก โดยการนิเทศเชิงลึกเด็กพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 189 โรงเรียน เมื่อนำข้อมูลที่ได้ทั้งเชิงปริมาณของโรงเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูล เชิงเนื้อหาพบว่า การดำเนินงานระยะแรกมีปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานกระบวนการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท และจากการสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำไปสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ สรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะรายบุคคล ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ
2. เด็กพิเศษส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนทั่วไปอย่างแท้จริง
3. การให้เด็กพิเศษได้รับสิทธิเข้าถึงการศึกษาดำเนินการยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนและทั่วถึงเด็กพิเศษทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ
4. การเตรียมครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษยังดำเนินการได้ไม่เพียงพอกับความต้องการในการพัฒนาเด็กพิเศษ
5. การจัดบรรยากาศและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษ พบว่า การปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนการสอนและการพัฒนาศักยภาพ เด็กพิเศษเป็นรายบุคคลยังมีน้อย
6. การสำรวจ จัดทำและใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศน้อยและยังไม่ได้มาหาวิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลายทำให้เกิดปัญหาในการรับเด็กพิเศษ คัดแยก คัดกรอง จัดเด็กพิเศษเข้าเรียนและการวางแผนพัฒนาเด็กพิเศษ นอกจากนี้ระบบการส่งต่อไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ขาดการส่งต่ออย่างเป็นระบบระหว่างรอยต่อระดับการศึกษา
7. การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมผ่านกลไกการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลัก ดังนั้นการรับนโยบายด้านการจัดการเรียนร่วมเพื่อสู่การปฏิบัติจึงขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ เจตคติและความสามารถในการปฏิบัติงานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ
8. การสร้างความตระหนักรู้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนในหน่วยปฏิบัติซึ่งยังไม่ยอมรับและไม่พร้อมรับการปรับเปลี่ยนและเป็นอุปสรรคสำคัญจึงต้องมีการเตรียมการอย่างมาก
9. ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ยังพบว่า ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการดำเนินงาน
10. การประสานงานระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด สถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในชุมชน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องยังมีน้อย

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการเรียนร่วมเกิดจากการกำหนดนโยบายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหรือดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกัน การร่วมมือการประสานงาน การขาดข้อมูลสารสนเทศ การขาดเจตคติที่ดี การขาดงบประมาณ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนร่วม

7. เด็กพิเศษ

เด็กพิเศษ หมายถึง นักเรียนที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นคนพิการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (ประกาศคณะกรรมการ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการ รับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548) ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว
5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
7. เด็กออทิสติก
8. เด็กสมาธิสั้น
9. เด็กพิการซ้อน

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึงเด็กที่มองไม่เห็น (ตาบอดสนิท) หรือพอ เห็นแสงเลือนรางและมีความบกพร่องทางสายตาทั้งสองข้าง โดยมีความสามารถในการเห็นได้ไม่ถึงหนึ่งส่วนสองของคนสายตาปกติเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

1.เด็กตาบอด หมายถึง เด็กที่มองไม่เห็น หรืออาจจะมองเห็นบ้างไม่มากนัก แต่ไม่สามารถใช้สายตาให้เป็นประโยชน์ในการเรียนได้

2.เด็กสายตาเลือนราง หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา สามารถมองเห็น แต่ไม่เท่ากับเด็กปกติ

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินไม่สามารถรับ ฟังเสียงได้เหมือนเด็กปกติซึ่งอาจเป็นเด็กหูตึงหรือเด็กหูหนวกก็ได้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมี 2 ประเภท คือ

1. เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่มีการได้ยินเหลืออยู่บ้าง สามารถได้ยินได้ไม่ว่าจะใส่ เครื่องช่วยฟัง หรือไม่ก็ตามเด็กหูตึงจะมีระดับการได้ยินในหูที่ดีกว่าอยู่ระหว่าง 26-89 เดซิเบล ซึ่งคนปกติจะมีระดับการได้ยินอยู่ระหว่าง 0-25 เดซิเบล

2. เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินในหูข้างที่ติดตั้งแต่ 90 เดซิเบล ขึ้นไป ไม่สามารถได้ยินเสียงพูดดัง อาจรับรู้เสียงบางเสียงได้จากการสั่นสะเทือน

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ ภาษาและสติปัญญาล่าช้ากว่าเด็กปกติ เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน แล้วปรากฏว่ามีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติโดยทั่วไป เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแบ่งตามระดับความรุนแรงออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อย (เซาวิปัญญา 50-70) เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนหนังสือได้

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง (เซาวิปัญญา 35-49) เป็นเด็กที่พอฝึกอบรมได้

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง (เซาวิปัญญา 20-34) เป็นเด็กที่ต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และได้รับการดูแลที่เหมาะสม

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงมาก (เซาวิปัญญาต่ำกว่า 20) เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความจำกัดเฉพาะด้านต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว

เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติของแขน ขา หรือลำตัวรวมถึงศีรษะเป็นเด็กที่มีความผิดปกติบกพร่องหรือสูญเสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทำให้ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ดีเท่าคนปกติแต่ไม่ได้หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแม้ว่าดวงตาและระบบการได้ยินเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายก็ตาม เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวสามารถสังเกตได้ดังนี้

1. ร่างกายเติบโตไม่ปกติ เช่น แขนหรือขาไม่เท่ากันทั้งสองข้าง ลำตัวเล็กผิดปกติ อวัยวะผิดปกติ เช่น เท้าติด เอวคด หลัง-ลำตัวโค้งงอผิดปกติ แขนขาด้วน

2. กล้ามเนื้อผิดปกติ เช่น แขน-ขา ลำตัวลีบ ไม่มีแรงอย่างคนปกติ

3. ไม่สามารถเคลื่อนไหวอวัยวะต่างๆ เช่น ไม่สามารถเคลื่อนลำตัว แขน-ขา มือหรือเท้าได้อย่างคนทั่วไป

4. ไม่สามารถนั่ง ยืนได้ด้วยตนเอง

5. ไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ เช่น ไม่สามารถรับประทานอาหาร อาบน้ำ ถอด-ใส่เสื้อผ้าได้ด้วยตนเอง

5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ คือเด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา บกพร่องนี้เกี่ยวกับทั้งภาษาพูดและทั้งภาษาเขียน เด็กมีปัญหาด้านการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การสะกดคำ หรือการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รวมไปถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาบกพร่องทางด้านสายตา ทางการได้ยิน และทางการเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อนหรือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางด้านอารมณ์และความเสียเปรียบทางสภาพแวดล้อม

6. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หมายถึง เด็กที่แสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากทั่วไป และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนี้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กเองและของผู้อื่นด้วยพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเป็นผลมาจากความขัดแย้งของเด็กกับสภาพแวดล้อม หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเด็กเอง ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ ขาดสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน มีความคับข้องใจ มีความเก็บกดทางอารมณ์โดยแสดงออกทางร่างกาย ซึ่งบางคนมีความบกพร่องซ้ำซ้อนอย่างเด่นชัด และเกิดเป็นเวลานาน

7. เด็กออทิสติก

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีอาการภาวะของปัญหาทางจิตเวชที่มีความผิดปกติอย่างรุนแรง มีพัฒนาการที่ผิดปกติเกี่ยวกับอารมณ์สังคม การสื่อความหมายและปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

8. เด็กสมาธิสั้น

เด็กสมาธิสั้น หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมแสดงออกซ้ำๆ จนเป็นลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับอายุหรือระดับพัฒนาการในเรื่องของการขาดสมาธิ ความหุนหันพลันแล่นยับยั้งตัวเองไม่ค่อยได้ อาการดังกล่าวจะปรากฏก่อนอายุ 7 ปี

9. เด็กพิการซ้อน

เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน หมายถึง เด็กที่มีสภาพบกพร่องทางอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายมากกว่าหนึ่งอย่างในบุคคลเดียวกัน เช่น เด็กปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน เด็กปัญญาอ่อนที่สูญเสียการมองเห็น เด็กที่ทั้งหูหนวกและตาบอดเป็นต้น เด็กเหล่านี้อาจไม่ได้รับประโยชน์จากการส่งเข้าเรียนในโครงการสอนเด็กปัญญาอ่อน โครงการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โครงการสอนเด็กที่มีการบกพร่องทางสายตา โครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะ โดยไม่จัดบริการทางการศึกษาและบริการด้านอื่นเพิ่มเติม

นโยบายการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ

กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติหลักการประกาศ พ.ศ.2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ ภายใต้หลักการ คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน เพื่อเร่งรัด ปรับปรุง และขยายบริการทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องมาตรการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้คนพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างคนทั่วไป และประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ

1. กำหนดเป้าหมายมุ่งขยายโอกาสให้กับคนพิการ ที่อยู่ในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
2. ผลิตและพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากร
3. พัฒนาการวิจัย ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น ให้สถานศึกษาเพิ่มการรับนักเรียนพิการ
5. ให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนตามปกติ ได้รับการศึกษานอกระบบโรงเรียน
6. จัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษแห่งชาติ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด
7. ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชน จัดบริการการศึกษาแก่คนพิการ โดยจัดแบบเรียนหรือแยกชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม หรือเป็นโรงเรียนพิเศษเฉพาะความบกพร่อง
8. ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และมีการกระจายบริการอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 3-4)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา โดยดำเนินการร่วมกับกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา จนกระทั่งปีงบประมาณ 2529 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงกำหนดให้มีการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยเริ่มในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จนถึงปีงบประมาณ 2533 ได้ขยายการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ และขยายครบทุกจังหวัดทั่วประเทศในปี 2538 และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาถึง 9 ปี ทำให้เกิดการขยายการจัดการเรียนร่วม ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การจัดการเรียนร่วมดำเนินไปอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดความจำเป็นในการศึกษา เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่นักเรียนทุกคน จึงได้จัดโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน ในปีงบประมาณ 2547 ขึ้นเป็นครั้งแรก และเพื่อเป็นการดำเนินตามนโยบายดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ทั้ง 3 เขต จึงร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครสวรรค์ พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 3 โรงเรียน เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบ เขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรงเรียนและทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เชิญผู้บริหารสถานศึกษาไปประชุม เพื่อรับทราบ นโยบายและแนวทางการดำเนินงาน โดยใช้ระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมรูปแบบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) และระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) โดยได้รับเงินงบประมาณสนับสนุน 40,000 บาท

ในปี 2548 ได้ขยายโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมครบทุกอำเภอ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ทั้ง 3 เขต ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครสวรรค์ พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนเพิ่มเติม ดังนี้

1. เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน ได้แก่
  1. โรงเรียนวัดหนองปลิง อำเภอเมือง
  2. โรงเรียนวัดตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง
  3. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ อำเภอเมือง
  4. โรงเรียนวัดชุมนุ่่มสงฆ์ อำเภอเมือง
  5. โรงเรียนวัดหัวถนน อำเภอเมือง
  6. โรงเรียนวัดเขามโน อำเภอเมือง
  7. โรงเรียนอนุบาลเมืองนครสวรรค์ อำเภอเมือง
  8. โรงเรียนวัดท่าทอง อำเภอเมือง
  9. โรงเรียนวัดเกรียงไกร (โพธิ์ประสิทธิ์) อำเภอเมือง
  10. โรงเรียนอนุบาลโกรกพระ อำเภอโกรกพระ
  11. โรงเรียนบ้านกระจางาม อำเภอโกรกพระ
  12. โรงเรียนวัดนากลาง อำเภอโกรกพระ
  13. โรงเรียนวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ
  14. โรงเรียนบ้านหาดสูง อำเภอโกรกพระ
  15. โรงเรียนบ้านคลองม่วง อำเภอโกรกพระ
  16. โรงเรียนโอสถสภาอุปัถุมภ์ อำเภอเก้าเลี้ยว

17. โรงเรียนวัดหัวดงเหนือ	อำเภอเก้าเลี้ยว
18. โรงเรียนเก้าเลี้ยววิทยา	อำเภอเก้าเลี้ยว
19. โรงเรียนอนุบาลเก้าเลี้ยว	อำเภอเก้าเลี้ยว
20. โรงเรียนทับกฤชพัฒนา	อำเภอชุมแสง
21. โรงเรียนวัดบางเคียน	อำเภอชุมแสง
22. โรงเรียนบ้านท่ากว้าง	อำเภอชุมแสง
23. โรงเรียนวัดหนองขอน	อำเภอชุมแสง
24. โรงเรียนชุมชนวัดเกษไชยเหนือ	อำเภอชุมแสง
25. โรงเรียนวัดคลองยาง	อำเภอชุมแสง
26. โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ	อำเภอชุมแสง
27. โรงเรียนเขาทอง	อำเภอพยุหะคีรี
28. โรงเรียนเขาทองพิทยาคม	อำเภอพยุหะคีรี
29. โรงเรียนเขาตระนางสรง	อำเภอพยุหะคีรี
30. โรงเรียนอนุบาลพยุหะคีรี	อำเภอพยุหะคีรี
31. โรงเรียนเขากะลาพิทยาคม	อำเภอพยุหะคีรี
32. โรงเรียนวัดคลองบางเคื่อ	อำเภอพยุหะคีรี

2. เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 จำนวน 21 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนอนุบาลบรรพตพิสัย	อำเภอบรรพตพิสัย
2. โรงเรียนวัดหนองตาสูง	อำเภอบรรพตพิสัย
3. โรงเรียนวัดประสาธวิถิ์	อำเภอบรรพตพิสัย
4. โรงเรียนวัดท่าจิว	อำเภอบรรพตพิสัย
5. โรงเรียนอนุบอลแม่เป็น	อำเภอแม่เป็น
6. โรงเรียนสวนป่าแม่กะสี	อำเภอแม่เป็น
7. โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ	อำเภอแม่เป็น
8. โรงเรียนบ้านพนาสวรรค์	อำเภอแม่เป็น
9. โรงเรียนบ้านปางสวรรค์	อำเภอชุมตาบง
10. โรงเรียนบ้านชุมม่วง	อำเภอชุมตาบง
11. โรงเรียนบ้านวังน้ำขาว	อำเภอแม่่วงก์
12. โรงเรียนบ้านหินดาด	อำเภอแม่่วงก์
13. โรงเรียนแม่่วงก์พิทยาคม	อำเภอแม่่วงก์

14. โรงเรียนบ้านปางสุต	อำเภอแม่वंงก์
15. โรงเรียนบ้านตะแบกงาม	อำเภอแม่वंงก์
16. โรงเรียนบ้านคลองไทร	อำเภอแม่वंงก์
17. โรงเรียนบ้านเทพมงคลทอง	อำเภอแม่वंงก์
18. โรงเรียนบ้านตลุกข่อยน้ำ	อำเภอแม่वंงก์
19. โรงเรียนวัดบ้านไร่	อำเภอลาดยาว
20. โรงเรียนบ้านศาลเจ้าไก่ต่อ	อำเภอลาดยาว
21. โรงเรียนลาดยาววิทยาคม	อำเภอลาดยาว

3. เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 จำนวน 24 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนอนุบาลหนองบัว	อำเภอหนองบัว
2. โรงเรียนวัดเทพสุทธาวาส	อำเภอหนองบัว
3. โรงเรียนบ้านนางสาวต่วน	อำเภอหนองบัว
4. โรงเรียนบ้านเขามะเกลือ	อำเภอหนองบัว
5. โรงเรียนบ้านคลองลาน	อำเภอหนองบัว
6. โรงเรียนห้วยวารีใต้	อำเภอหนองบัว
7. โรงเรียนหนองบัว	อำเภอหนองบัว
8. โรงเรียนอนุบาลไพศาลี	อำเภอไพศาลี
9. โรงเรียนบ้านวังกระโดนน้อย	อำเภอไพศาลี
10. โรงเรียนวัดหนองเสือ	อำเภอไพศาลี
11. โรงเรียนอนุบาลตากฟ้า	อำเภอตากฟ้า
12. โรงเรียนวัดประชาสวรรค์	อำเภอตากฟ้า
13. โรงเรียนวัดห้วยลำไย	อำเภอตากฟ้า
14. โรงเรียนวัดเขาฝา	อำเภอตากดี
15. โรงเรียนบ้านหนองลาด	อำเภอตากดี
16. โรงเรียนบ้านซอนเดื่อ	อำเภอตากดี
17. โรงเรียนทหารอากาศอนุสรณ์	อำเภอตากดี
18. โรงเรียนช่องแคพิทยาคม	อำเภอตากดี
19. โรงเรียนอนุบาลท่าตะโก	อำเภอท่าตะโก
20. โรงเรียนบ้านหัวถนนเหนือ	อำเภอท่าตะโก
21. โรงเรียนบ้านหนองหลวง	อำเภอท่าตะโก

22. โรงเรียนบ้านหนองเนิน	อำเภอท่าตะโก
23. โรงเรียนวังวิทยา	อำเภอท่าตะโก
24. โรงเรียนบ้านเขาล้อ	อำเภอท่าตะโก

ทุกโรงเรียนได้ดำเนินการตามแนวทางของการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 หน้า 1) และดำเนินการนิเทศติดตามและประเมินตนเองตามแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแบบประเมินตนเองดังนี้ (อำไพ อุตตารธรรม, 2550, หน้า 30 – 54)

<p>แบบประเมินตนเอง</p> <p>การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2547</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>

ชื่อโรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต.....
 คำชี้แจง:

1. แบบประเมินตนเองนี้ใช้สำหรับโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมได้จัดทำโดยมีคณะกรรมการร่วมประชุมและประเมินตนเองเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ดำเนินการไปแล้ว ในระยะที่ 1 ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน 2547 ของปีการศึกษา 2547 ทั้งนี้ขอให้ประเมินตามสภาพจริงของแต่ละโรงเรียน จึงจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงและสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป
2. แบบประเมินตนเองนี้ ประกอบด้วย 3 ตอนคือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
  - ตอนที่ 2 กระบวนการปฏิบัติงาน
  - ตอนที่ 3 ผลการปฏิบัติงาน
3. นักเรียนพิการ หมายถึง นักเรียนที่พิการหรือที่มีความบกพร่องตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำนวน 9 ประเภท
4. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียน (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคน ได้แก่ คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป เพื่อนนักเรียน ภารโรง แม่ค้าในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และญาติที่ใกล้ชิดนักเรียน เป็นต้น)

5. โปรดพิจารณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นหรือเติมคำวลี ลงในช่องว่าง ทำข้อความแต่ละข้อความ ตามสภาพที่เป็นจริงและตามความเห็นของท่าน ทั้งนี้ให้มีความชัดเจนครบถ้วนในทุกๆ ประเด็น อนึ่งคำตอบของท่านจะไม่มีผลเสียหายใดๆ ต่อท่าน แต่ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการนี้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
6. สำหรับตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ขอให้ท่านพิจารณาใน 2 ประเด็น คือ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานโดยมีแนวทางในการพิจารณาดังนี้
- กระบวนการปฏิบัติงาน พิจารณา 4 ระดับ คือ
- ระดับ 0 หมายถึง ปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ได้ปฏิบัติ
  - ระดับ 1 หมายถึง ปฏิบัติได้น้อย/ไม่ครบถ้วนตามกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติและไม่ครบทุกคน
  - ระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติได้ปานกลาง/ครบถ้วนแต่ไม่ครบทุกคนหรือไม่ครบถ้วนแต่ครบทุกคน
  - ระดับ 4 หมายถึง ปฏิบัติได้มาก/ครบถ้วน/ครบทุกคน
- ผลการปฏิบัติงานพิจารณา 3 ระดับ คือ
- ระดับ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพต้องปรับปรุง
  - ระดับ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพพอใช้
  - ระดับ 4 หมายถึง ระดับคุณภาพดี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1) ขนาดของโรงเรียน

- เล็กมาก (จำนวนนักเรียน ≤ 120 คน)
- เล็ก (จำนวนนักเรียน 121 - 200 คน)
- กลาง (จำนวนนักเรียน 201 - 600 คน)
- ใหญ่ (จำนวนนักเรียน ≥ 601 คน)

2) บุคลากรครูในโรงเรียน จำนวน.....คน

- ข้าราชการครูสายผู้สอน .....
- ครูอัตราจ้าง/ครูช่วยสอน .....
- ครูมาช่วยราชการ .....

ตอนที่ 2 กระบวนการปฏิบัติ

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
1.	ด้านนักเรียน					
	การเตรียมความพร้อมนักเรียนพิจารณาตาม ความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา เฉพาะบุคคล					
	1.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น					
	1.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการ ได้ยิน					
	1.3 บุคคลที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา					
	1.4 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือสุขภาพ					
	1.5 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการ เรียนรู้					
	1.6 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด หรือภาษา					
	1.7 บุคคลที่มีความบกพร่องทาง พฤติกรรมหรืออารมณ์					
	1.8 บุคคลออทิสติก					
1.9 บุคคลที่พิการซ้อน						
2.	เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	2.1 ทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับ ลักษณะความพิการให้นักเรียนในชั้น เรียนได้รู้จัก					
	2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วย ให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิด การเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
	2.3 จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์เป็น นักเรียนพิการเพื่อเข้าใจถึงความคับ ข้องใจ ความไม่สะดวกและความ ลำบากของเพื่อนพิการ					
	2.4 การจัดกิจกรรมอื่นที่ช่วยให้นักเรียนทั่วไป เข้าใจและยอมรับเพื่อนพิการ เช่น การ เชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กพิการมา บรรยายให้ฟัง การให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ หรือสิ่งอื่นๆ					
	2.5 การจัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับ คนพิการ					
	2.6 ทัดสนศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการ					
	2.7 สอนทักษะช่วยเหลือเพื่อนพิการ					
3.	ด้านสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3.1 จัดให้เด็กพิการเรียนร่วมในชั้นเรียน ทั่วไปมากที่สุด					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	3.2 ปรับสภาพแวดล้อม โดยพิจารณาถึง สภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ ละประเภท เช่น นักเรียนที่มีสายตา เลือนราง ควรมีโต๊ะไฟที่โต๊ะเรียน และจัดที่นั่งแถวหน้าสุด หรือมี ห้องน้ำสำหรับคนพิการ เป็นต้น					
	3.3 จัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของ อากาศ แสงสว่างเพียงพอ เป็นต้น					
4.	การจัดภายนอกอาคาร (ให้เขียนตอบว่า ได้มีการดำเนินการอย่างไรบ้างแล้ว ระดับความคิดเห็นและความคิดเห็น เพิ่มเติม)					
	1.					
	2.					
	3.					
	4.					
	5.					
	6.					
	7.					
	8.					
	9.					
	10.					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่องใดบ้างที่ เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและ แนวทางแก้ไขหรือบรรยายสิ่งที่ทำ แล้วว่ามีกระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
5	การจัดภายในอาคาร (ให้เขียนตอบว่าได้ มีการดำเนินการอย่างไรบ้างแล้ว ระดับ ความคิดเห็นและความคิดเห็นเพิ่มเติม)					
	1.					
	2					
	3					
	4					
	5					
	6					
	7.					
	8.					
	9.					
	10.					
6.	บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก					
	6.1 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำเสนอ ชี้แจงครู บุคลากรทุกคนและ ผู้ปกครองในเรื่องการจัดการเรียนรวม					
	6.2 ผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำ โรงเรียน เพื่อกำหนดนโยบายในการ จัดการเรียนร่วม					
	6.3 จัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ					
	6.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	6.5 จัดประชุมชี้แจงนโยบายของโรงเรียน และมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่ เกี่ยวข้องทราบ					
	6.6 ผู้บริหาร ครู บุคลากรทุกคน ผู้ปกครอง รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ร่วมกัน/ ทุกคนรับผิดชอบ					
	6.7 จัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผ่นพับ วีดิโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์					
	6.8 ให้ผู้ปกครองเด็กพิการอาสาเป็น วิทยากรหรือทำกิจกรรมร่วมกัน					
	6.9 ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษมีการ ปรึกษากันและทำงานร่วมกันเป็นทีม					
7.	กิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตร					
	7.1 ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไป มาใช้กับนักเรียนพิการ เช่น ปรับ จากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน สำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น					
	7.2 จัดทำหลักสูตรเฉพาะความพิการ หลักสูตรสำหรับบุคคลที่บกพร่องทาง สติปัญญา หลักสูตรสำหรับบุคคล ออทิสติก เป็นต้น					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	7.3 จัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่ จำเป็นให้เด็กพิการ เช่น ทักษะการทำ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและ การเคลื่อนไหว ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะทางสังคม ทักษะการอ่านเขียน อักษรเบรลล์ และภาษามือ เป็นต้น					
8.	แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 8.1 จัดทำ IEP ให้กับนักเรียนพิการเป็น เฉพาะบุคคล					
	8.2 นำ IEP ไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน					
	8.3 นำ IEP ไปใช้ในการในการประเมิน ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน พิการ					
9.	แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 9.1 จัดทำ IIP สำหรับนักเรียนพิการใน รายวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน เพื่อ ช่วยให้นักเรียนพิการบรรลุ จุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ใน IEP					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
10	การตรวจสอบทางการศึกษา 10.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง					
	10.2 การใช้เครื่องมือและวิธีการ ตรวจสอบที่เหมาะสม					
	10.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทุกด้านของ นักเรียนพิการแต่ละคน (เพื่อการส่งต่อ คัดแยก การวางแผนจัดทำ IEP และเพื่อ การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน)					
11	เทคนิคการสอน 11.1 วิเคราะห์งานเพื่อตรวจสอบหรือ ประเมินเด็กว่ามีทักษะในด้านใดมา ก่อนและจะเริ่มสอนเรื่องใดก่อนหลัง					
	11.2 ระบบเพื่อนช่วยสอน					
	11.3 เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน					
	11.4 เทคนิคอื่นๆ (โปรดระบุ)					
	11.5 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
12	การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน 12.1 ครูทบทวนและปรับ IEP อย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง					
	12.2 การรายงานความก้าวหน้าของ นักเรียนโดยสรุปจาก IIP โดยนำเสนอ ในรูปกราฟแท่ง/เส้นประกอบการบรรยาย					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	12.3 ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรด นักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับ พัฒนาการ					
13	จัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและใน ชุมชน 13.1 จัดกิจกรรมนอกสถานที่โดยมี นักเรียนพิการเข้าร่วม					
	13.2 จัดให้นักเรียนพิการได้ร่วมกิจกรรม กับนักเรียนทั่วไป เช่น ในสนามเด็ก เล่น ห้องสมุด เป็นต้น					
14	ประกันคุณภาพ 14.1 จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา					
	14.2 ครูทำการสอนและประเมินผล ตาม IEP					
15	รับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เข้าเรียน 15.1 ประกาศรับสมัครคนพิการเข้าเรียน					
	15.2 จำแนกและคัดแยกคนพิการตาม ความต้องการจำเป็นพิเศษ					
	15.3 เตรียมความพร้อมด้านความรู้หรือ เจตคติให้กับผู้บริหาร ครู พ่อ แม่					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง					
	15.4 เตรียมความพร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน					
	15.5 จัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษา ระดับโรงเรียน					
	15.6 จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนจัด การศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่ มีความต้องการพิเศษทุกคน					
16	การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม					
	16.1 โรงเรียนจัดให้มีบริการสอนเสริม ตามจำนวนที่ต้องรับผิดชอบภายใน 6 สัปดาห์					
	16.2 ครูสอนเสริมประสานงานกับครู ทั่วไปทุกชั้นเรียนที่เด็กกระจายอยู่ เพื่อจัดเวลาในการสอนเสริมให้ เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการของเด็ก					
	16.3 ครูสอนเสริมและครูทั่วไปร่วมฝึกให้ นักเรียนสามารถเดินทางไป - กลับ จากชั้นเรียนปกติกับห้องสอนเสริม ด้วยตนเองได้					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
17	เครื่องมือ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 17.1 โรงเรียนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการ เรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน					
	17.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการ ดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม					
	17.3 ประชาสัมพันธ์เพิ่มเป้าหมายการรับ นักเรียนพิการ					
	17.4 จัดตั้งคณะกรรมการจัดการเรียน ร่วมในชั้นเรียน					
	17.5 จัดทำทำเนียบและแหล่งบริการ การศึกษาอื่นเพื่อเผยแพร่ให้กับ ผู้ปกครองทราบ					
	17.6 จัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการ เรียนการสอนคนพิการ					
	17.7 พัฒนาคู่มือในโรงเรียนเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้ เพียงพอและมีคุณภาพ					
	17.8 แสวงหาความร่วมมือจากชุมชนและ องค์กรเอกชน					
	17.9 ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุน					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	17.10 จัดให้มีการเรียนร่วมเมื่อมีนักเรียน พิการ					
	10.11 จัดสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อย ที่สุด					
	17.12 บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วม ร่วมในการสนับสนุนการเรียนร่วม					
	17.13 โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็น การเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม					
	17.14 มีการจัดกิจกรรมหาทุนมาใช้จ่าย ในโครงการจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียน					
	17.15 โรงเรียนจัดทำระบบบัญชีและการ ตรวจสอบเพื่อนำเสนอต่อ คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม					
	17.16 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วย ให้คนพิการปฏิบัติงานและ ดำรงชีวิตให้มีประสิทธิภาพตาม ความจำเป็นของแต่ละบุคคล					
	17.17 จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความ บกพร่องหรือพิการแต่ละประเภท และแต่ละระดับเพื่อสนับสนุนการ เรียนรู้					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุเพิ่มเติมว่ามีเรื่อง ใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค สาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือ บรรยายสิ่งที่ทำแล้วว่ามี กระบวนการอย่างไร ได้ผลอย่างไร)
		0	1	2	3	
	17.18 รงเรียนจัดบริการต่างๆ สนับสนุน การศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท เช่น ฝึกอบรม เตรียมความพร้อม บำบัด ฟื้นฟู เป็นต้น					

ตอน 3 ผลการปฏิบัติงาน

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
18	ด้านคุณภาพโรงเรียน เพิ่มศักยภาพของผู้เรียนพิการหรือที่มี ความบกพร่อง 18.1 นักเรียนพิการหรือที่มีความ บกพร่องได้รับการเตรียมความ พร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ และ สังคมและการช่วยเหลือตนเอง				
	18.2 นักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความ พร้อมในด้านการยอมรับและการ ช่วยเหลือเพื่อนพิการหรือที่มีความ บกพร่อง				
	18.3 นักเรียนพิการหรือที่มีความ บกพร่องได้เข้าเรียนร่วมกับนักเรียน ทั่วไปตามความสามารถ				
	18.4 นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริม การพัฒนาศักยภาพเป็นเฉพาะ บุคคล				
	18.5 นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตาม IEP และ IIP				
	18.6 อัตราความก้าวหน้าทางการเรียนของ นักเรียน เมื่อแสดงด้วยเส้นพัฒนาการ (Profile) เป็นเฉพาะบุคคล				

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
19	ความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน (เก็บข้อมูลจากการสอบถามผู้ปกครอง และชุมชน)				
	19.1 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในผล การเรียนรู้ตาม IEP				
	19.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองและ ชุมชนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
	19.3 ความสามารถที่จะเรียนต่อหรือ ประกอบอาชีพของนักเรียน				
20	ด้านกระบวนการทำงานภายใน สถานศึกษา				
	การปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการ				
	20.1 โรงเรียนมีการพัฒนาโรงเรียนทั้ง ระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (มีการ กระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย)				
	20.2 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน/โครงการ กิจกรรมที่ชัดเจน ในการพัฒนานักเรียนเรียนร่วม				
	20.3 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการ หลักสูตรดังนี้				
	20.3.1 มีการปรับใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน				
	20.3.2 การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ				

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
	นักเรียนบางประเภทที่ไม่สามารถปรับใช้ หลักสูตรปกติได้ 20.3.3 การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม สอน ทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนแต่ ละประเภท				
	20.4 ทีมงานมีความเข้าใจในระบบการ บริหารจัดการโดยใช้โครงสร้างซีท และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน				
	20.5 บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี บรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกัน				
	20.6 บุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้สึกเป็น เจ้าของและร่วมมือกันทำงานด้าน การเรียนรู้ร่วม				
	20.7 มีการสื่อสารในองค์กรอย่างทั่วถึง และทันต่อเหตุการณ์				
	20.8 องค์กรมีการปรับเปลี่ยนภารกิจมี การทำงานโดยมียุทธศาสตร์				
	20.9 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ภายในและภายนอกอาคาร)				
	20.10 การทำความเข้าใจและร่วมมือกับ บุคคลสำคัญที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ของนักเรียนพิการ				

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
21	การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน				
	21.1 การสำรวจสภาพปัญหา คัดแยก คัดกรองเพื่อรู้จักนักเรียนเป็นเฉพาะ บุคคล				
	21.2 การจัดทำ IEP และ IIP				
	21.3 การมีเทคนิคการสอนและการ ปรับเปลี่ยนการสอนที่เหมาะสมกับ นักเรียนเป็นเฉพาะบุคคล				
	21.4 การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ของนักเรียน				
21.5 การนำผลการประเมินนักเรียนมาใช้ ในการปรับปรุง IEP และการ ปรับปรุงการเรียนการสอน					
22	การวิจัยและพัฒนา				
	22.1 การดำเนินงานโดยใช้ กระบวนการวิจัย เช่น การวิเคราะห์ ผู้เรียน การคิดค้นหาวิธีการและหรือ สื่อมาพัฒนานักเรียน การพัฒนา และสรุปผล เป็นต้น				
	22.2 การใช้สื่อ วิธีการ เทคนิค กิจกรรมและ หรือรูปแบบเฉพาะ เพื่อพัฒนานักเรียน				
	22.3 การจัดทำรายงานการวิจัยอย่างง่าย				
22.4 การจัดทำแฟ้มแสดงผลการพัฒนาผู้เรียน (Port folio)					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
23	การนิเทศ ติดตามและประเมินผล				
	23.1 การมีทีมงานในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล				
	23.2 การนิเทศภายในตรงตามความ ต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหา				
	23.3 การนิเทศภายนอกตรงตามความ ต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหา				
	23.4 การใช้ผลการนิเทศภายในและการ นิเทศภายนอกเพื่อปรับปรุงพัฒนา งานอย่างต่อเนื่อง				
24	ด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายในและ ภายนอก				
	การมีปัจจัยสนับสนุนตามความต้องการ จำเป็นพิเศษของผู้เรียน				
	24.1 การมีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน/โครงการ ยุทธศาสตร์				
	24.2 จำนวนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาตามกฎกระทรวง สอดคล้องกับที่กำหนดใน IEP				
	24.3 การมีครูการศึกษาพิเศษ/ล่ามภาษา มือ/นักวิชาชีพอื่นๆ อยู่ในเครือข่าย การทำงานของโรงเรียน				

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
	24.4 นักเรียนได้รับสื่อฯ สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษทาง การศึกษา				
	24.5 การได้รับและใช้งบประมาณเป็นไป ตามวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ				
25	การมีระบบข้อมูลสารสนเทศ 25.1 ครูผู้สอนมีข้อมูลนักเรียนเป็น เฉพาะบุคคล				
	25.2 โรงเรียนมีและใช้ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษในการวางแผนพัฒนา นักเรียน				
26	การมีทีมงานเฉพาะให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ 26.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการ เรียนร่วมประจำโรงเรียน เพื่อ กำหนดนโยบายและแนวทางการ จัดการเรียนร่วม				
	26.2 มีการดำเนินงานเป็นทีมของ คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม เช่น การชี้แจงนโยบายของ โรงเรียนและการมอบหมายงานฯ				

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
	26.3 มีทีมจัดทำ IEP เป็นเฉพาะเด็กแต่ละคน ซึ่งขึ้นอยู่กับการ จำเป็นพิเศษของเด็ก				
	26.4 มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบ				
27	การมีส่วนร่วมของเครือข่าย 27.1 มีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการ ดำเนินงาน				
	27.2 มีการประสานความร่วมมือและ ดำเนินการพัฒนาผู้เรียน				
28	ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา บุคลากร การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและ เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม				
	28.1 ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ได้ เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียน ร่วม				
	28.2 ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ความรู้ความเข้าใจในการจัดการ เรียนร่วม				
	28.3 ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง มีเจต คติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม (การ ยอมรับ ความภาคภูมิใจในการ ทำงาน)				

ข้อ ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดระบุเพิ่มเติมถึงข้อมูลผลการ ดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณ (จำนวน/ความถี่/ร้อยละ)และเชิง คุณภาพ รวมทั้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจชัดเจน
		1	2	3	
29	การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติของครู และผู้เกี่ยวข้อง(การอบรมเข้มเฉพาะ เรื่อง) 29.1 หลักสูตรการฝึกอบรมตรงตาม ความต้องการของโรงเรียน				
	29.2 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องได้เข้ารับ การอบรมเข้มในทักษะเฉพาะเรื่อง ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการทำงาน				
	29.3 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่อบรม				
	29.4 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำ ความรู้ไปปฏิบัติได้				
	29.5 คณะกรรมการจัดทำ IEP มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ IEP				
	29.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม				

ผลงานดีเด่น/ผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้ผลดี

.....

.....

ความคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

สรุปได้ว่าการดำเนินงานตามโครงสร้างชี้ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมควรมีการประเมินผลเป็นระยะเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กรอบการประเมินตนเองตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดขึ้น

โครงสร้างชี้ (SEAT Farmework)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548, หน้า 33 – 36) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักโครงสร้างชี้ (SEAT Farmework) ดังนี้

1. นักเรียน

โรงเรียนเรียนร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/จังหวัด ต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป และนักเรียนพิการเพื่อการเรียนร่วมดังนี้

นักเรียนทั่วไป จำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของเพื่อนก่อนที่จะเข้ามาเรียนร่วม ครูประจำชั้นอาจต้องใช้เวลาในวันเปิดเรียนวันแรกบอกให้นักเรียนทั้งชั้นได้รับรู้และจัดกิจกรรม สถานการณ์จำลอง ช่วยให้เกิดทั้งชั้นเข้าใจข้อจำกัดของเพื่อนพิการ

ตัวอย่าง

นักเรียนหูหนวกเข้ามาเรียนร่วมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนทั้งชั้นจะได้รับข้อมูลจากครูประจำชั้นว่า หูหนวก คือ การไม่ได้ยินเสียงหรือได้ยินเสียงน้อยมาก โดยครูให้นักเรียนทุกคนใส่ที่อุดหู (Ear Plug) ทั้งสองข้าง แล้วพูดคุยกันเอง และฟังครูพูดประมาณ 5-10 นาที แล้วอภิปรายถึงความยากลำบากในการฟัง และการทำความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง นักเรียนจะเกิดความเข้าใจถึงข้อจำกัดของเพื่อนหูหนวกเป็นผู้แนะนำให้เพื่อนทุกคนรู้จักเครื่องช่วยฟังเองว่าทำงานอย่างไร ใส่อย่างไร ระวังรักษาอย่างไร เป็นเครื่องช่วยให้ได้ยินดีขึ้น และไม่ใช้ของเล่นที่เพื่อนจะขอเอาไปเล่น นอกจากนี้ครูประจำชั้นควรแนะนำให้นักเรียนในชั้นเรียนให้ความช่วยเหลือเพื่อนหูหนวกอย่างถูกวิธี และเหมาะสม เช่น ช่วยอธิบายข้อความเพิ่มเติมเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ ช่วยจดข้อความให้เพื่อนหูหนวกเพื่อเอากลับไปอ่านทบทวน เรียนรู้ภาษามือจากเพื่อนหูหนวก หันหน้าเข้าหาเพื่อนเมื่อจะพูดกับเพื่อน ให้โอกาสเพื่อนหูหนวกเข้าร่วมกิจกรรม เป็นเพื่อนกับนักเรียนหูหนวก เป็นต้น

นักเรียนพิการ จำเป็นต้องได้รับบริการจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/จังหวัดก่อนเข้าเรียนร่วม เพื่อเรียนทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในชั้นเรียนร่วม ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการเป็นเฉพาะบุคคล

ตัวอย่าง

นักเรียนตาบอดเข้าเรียนร่วมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศูนย์การศึกษาพิเศษเขต การศึกษา/จังหวัด ต้องเตรียมความพร้อมทุกด้านให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนร่วม ได้แก่ 1) ทักษะทาง วิชาการ ได้แก่ การเตรียมทักษะความพร้อมการอ่านและเขียนอักษรเบรลล์ (Pre-braille Skills) ความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับรูปทรง ใหญ่-เล็ก สูง-ต่ำ เป็นต้น 2) ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ โดยเฉพาะทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว คือการใช้ไม้เท้าขาว (White Cane) การเดินทางโดยมีผู้นำทาง (Sighted Guide) การหาของ 3) ทักษะกล้ามเนื้อมัด เล็ก เช่น กล้ามเนื้อมือ การใช้มือ อุ้งมือ การเขียนอักษรเบรลล์โดยเข็มเขียน (Stylus) และแผ่นเขียน (Slate) เป็นต้น

นอกจากนี้โรงเรียนต้องบริหารจัดการในเรื่องต่อไปนี้

1) จำนวนเด็กพิการในชั้นเรียน หากโรงเรียนมีหลายห้องเรียนในระดับชั้นเดียวกัน ก็ควรกระจายเด็กพิการเข้าเรียนร่วมในทุกห้อง เช่น มีนักเรียนพิการเข้าเรียนร่วม 3 คน ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีอยู่ 3 ห้อง คือ ประถมศึกษาปีที่ 1/1 ประถมศึกษาปีที่ 1/2 และ ประถมศึกษาปีที่ 1/3 ให้จัดนักเรียนพิการเข้าเรียนห้องละหนึ่งคน เป็นต้น

2) การใช้อาคารสถานที่ให้เหมาะสม เช่น หากโรงเรียนมีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ต้องใช้เก้าอี้รถเข็นขณะเรียนร่วมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งห้องเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ชั้น 3 ของอาคารเรียน อาจต้องจัดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกห้องย้ายลงมาอยู่ชั้นหนึ่งและให้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทุกห้องขึ้นไปอยู่ชั้น 3 ของอาคาร แทน เป็นต้น

3) การจัดตารางการช่วยเหลือดูแลเพื่อน การใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

4) การจัดให้มีระบบการให้รางวัลนักเรียนทั่วไปที่อาสาสมัครช่วยเพื่อนพิการ เช่น ให้วุฒิบัตร กล่าวชมเชยในที่ประชุมโรงเรียน จัดนิทรรศการแนะนำคนดี เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อม

โรงเรียนจำเป็นต้องบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนพิการเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด และจัดให้นักเรียนพิการใช้สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้อย่างสะดวกและปลอดภัยและเข้าถึงได้ (Barrier-free and Accessible)

1.1) การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร เช่น บริเวณภายนอกอาคาร ประเภทของตัวอาคาร ทางเชื่อมอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ทางข้าม ลานจอดรถ เกาะกลางถนน ต้นไม้ ร่องน้ำ เป็นต้น

1.2) การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ได้แก่ ประตูลมพัดไฟฟ้า ทางลาด ระบบเตือนภัย บันได ลิฟท์ ทางเดินภายในตัวอาคาร พื้น แสงสว่าง ห้องน้ำ โทศัพท์ เป็นต้น การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคาร ต้องจัดให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 เรื่อง กำหนดลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวก โดยตรงแก่คนพิการ โดยคำนึงถึงความสะดวกและปลอดภัยเป็นสำคัญ

2) บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม (Significant Others) ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจะเป็นผู้นำ ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1) จัดประชุมทุกกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบว่าโรงเรียนมีโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและจะต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.2) เป็นผู้นำสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนร่วมในโรงเรียนให้ครู และบุคลากรทุกคน แม่ค้า รวมทั้ง นักการ ยาม และคนขับรถรับรู้ และร่วมมือกันดูแลและช่วยเหลือเด็กพิการอย่างถูกต้อง

2.3) จัดให้มีคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร นักวิชาชีพ ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกจากชุมชน ร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทางดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน

2.4) ประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคลากรทุกคน และชุมชนทราบ เพื่อเกิดความร่วมมือกันในการทำงานเป็นคณะและชุมชนมีส่วนร่วม

3. กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการทั้งหมดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและโรงเรียน หมายถึงการบริหารและการใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความพิการระดับมากหรือรุนแรง (Severs) หลักสูตรทั่วไปแต่ปรับบางวิชา หรือหลักสูตรเพิ่มเติม เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นจัดให้มีการเรียนรู้ในเรื่องการทำ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว อักษรเบลล์ ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจัดให้เรียนภาษามือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดให้เรียนรู้ทักษะชีวิตประจำวัน การดูแลสุขลักษณะของตนเอง เช่น การสระผม นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนยังหมายถึง การจัดทำ EIP และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) การ

ตรวจสอบทางการศึกษา การใช้เทคนิคการสอนพิเศษ เช่น การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) การใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การสอนเสริม และการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในชั้นเรียน เป็นต้น

4. เครื่องมือ

เครื่องมือมีความหมายกว้างขวาง หมายรวมถึง สิ่งที่น่ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการเรียนร่วม สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น

1) งบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/จังหวัดรับผิดชอบในการบริหารจัดการเงินจำนวน 40,000 บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน) ต่อโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 1 โรงเรียน

2) วัสดุทัศน/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/โครงการ/กิจกรรม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

3) บริการ เช่น บริการสอนเสริม กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด

4) สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

5) ระบบการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผนโดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม กำหนดแนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เบญญา ชลธารินทร์ (2546, หน้า 7) กล่าวถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง การนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ยึดหลักโครงสร้างซีท (SEAT) มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน (S:Student) ด้านสภาพแวดล้อม (E: Enironment) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A:Activities) และด้านเครื่องมือ (T:Tool)

เบญญา ชลธารินทร์ (2546, หน้า 13-25) การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีรายละเอียด ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอน (A:Activities) คือกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งออกเป็น

1.1 การปรับปรุงหลักสูตรทั่วไป คือ ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับเด็กพิเศษหรือเด็กที่มีความบกพร่อง เช่น สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน สำหรับนักเรียนที่มีทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่อ่านออกเสียง

1.2 การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรเป็นแนวทางการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน โรงเรียนอาจประยุกต์ตามแนวทางของกรมวิชาการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลายคนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยอิสระเฉพาะ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ค่อนข้างรุนแรงจะต้องมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่หลักสูตรติดต่อหรือนำหลักสูตรในระดับประถมศึกษายึดไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา สัดส่วนของเนื้อหาหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขั้นพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเขียนได้ คณิตศาสตร์ ความเข้าใจในภาษาจะสูง และเมื่ออยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายจะค่อยๆ ลดลง แต่ถ้าเป็นเรื่องของทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพจะต่ำในช่วงแรกๆ แล้วค่อยๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียนทั่วไปเรียนอยู่

1.3 การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็กพิเศษหรือเด็กที่มีความบกพร่อง เช่น ทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหารการดูแลบ้านเรือน การทำความสะอาดร่างกาย การไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะการใช้บริการของไปรษณีย์ ธนาคาร ทักษะการอ่านเขียนอักษรเบลล์ ทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้แว่นขยาย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก ภาษามือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

2. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่อง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่เด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องต้องการ เรียกชื่อย่อว่า IEP กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์ และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้กับเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคลทุกคน โดยต้องตรวจสอบเพื่อบ่งชี้จุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน รวมถึงความต้องการจำเป็นพิเศษ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับเด็กพิเศษในอัตราที่มากกว่า แต่ไม่เกิน 5 เท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่เด็กเรียนทั่วไปต่อคน

2.1 วัตถุประสงค์ในการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

มีอยู่ 2 ประการ คือ

2.1.1 เป็นแผนการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือที่ประชุมเด็กเฉพาะกรณีเกี่ยวกับเด็กในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2.1.2 เป็นเครื่องมือในการจัดการกับกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินแผนวิธีการสอน

2.2 เหตุผลในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2.2.1 เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 และมาตรา 10 วรรค 3 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545 ซึ่งกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และสิทธิในการรับบริการช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

2.2.2 เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องตามความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละบุคคล

2.2.3 เพื่อประกันว่าได้มีการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษต่างๆ ตามที่ระบุไว้จริง

2.2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

2.3 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) เป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องคนนั้น ๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้เด็กพิเศษบรรลุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3. การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment)

การตรวจสอบทางการศึกษา หมายถึงการบวนการที่ใช้วิธีการต่าง ๆ หลายวิธีในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ พฤติกรรม และร่างกาย รวมทั้งตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กพิเศษในเรื่องการส่งต่อ การคัดแยก การกำหนดประเภทเด็กพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิเศษ

4. เทคนิคการสอน

เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเป็นพิเศษ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์งาน (Take Analysis) เป็นเครื่องมือ 3 อย่าง คือเป็นเทคนิคการสอน และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่ามีทักษะในเรื่องนั้น ๆ แล้วหรือไม่ การวิเคราะห์งานสามารถใช้ได้หลายกรณี โดยทั่วไปคนหลายคนเข้าใจผิดคิดว่าการวิเคราะห์งานใช้สอนเฉพาะทักษะการดำรงชีวิตหรือการฝีมือ เช่น การสานนกกด้วยใบลานเท่านั้นแต่ในความเป็นจริงสามารถนำเทคนิคการวิเคราะห์งานไปใช้ด้านวิชาการได้ด้วยในวิชาคณิตศาสตร์ หากต้องการสอนทักษะใหม่ ต้องมีการประเมินพื้นฐานความรู้เดิมของเด็กก่อนที่จะเริ่มสอนทักษะใหม่ ยกตัวอย่างเช่น ในการสอนการบวกซึ่งการบวกคือการรวมกัน $1+1=2$ ต้องมีทักษะเบื้องต้นที่เด็กควรจรรู้ก่อนที่จะมาถึงทักษะตรงนี้ ในการวิเคราะห์งานจะช่วยให้ครูตรวจสอบได้ว่าเด็กจะมีพื้นฐานวิชาความรู้อะไรก่อนมาเรียนเนื้อหา นี้ ดังนั้น ในการบวกเลขเด็กต้องรู้จักตัวเลข 0 ถึง 9 และรู้ความหมายและค่าของตัวเลขแต่ละตัว หากไม่รู้ค่าของจำนวนเด็กบวกเลขไม่ได้ นอกจากนี้เด็กต้องรู้จักและเข้าใจค่าประจำหลักในการสอนหลักเดียวควรรู้ว่าไม่ประสบปัญหาอะไร เช่น $1+1=2$ แต่เมื่อเป็นเลข 2 หลัก เด็กต้องรู้จัก หลักสิบ หลักร้อย หลักพัน จึงบวกเลขเพิ่มเติมขึ้นไปได้ ทุกอย่างมีกระบวนการของการใช้ทักษะการวิเคราะห์งานมาเป็นเทคนิคการสอน เพื่อให้ครูตรวจสอบ

และประเมินดูว่าเด็กมีพื้นฐานเพียงพอแล้วหรือไม่ ดังนั้นเวลาครูจะสอนเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเด็กอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แต่มีความรู้พื้นฐานในวิชาเลขอาจไม่ถึงระดับชั้นอนุบาล 3 ยังไม่รู้ค่าของแต่ละตัวเลข การที่ครูจะมาสอนเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จึงเป็นไปได้ สิ่งที่เราทำได้ คือ พิจารณาว่าเด็กมีพื้นฐานความรู้อยู่ในระดับใด และเริ่มต้นจากจุดนั้นขึ้นมาเรื่อย ๆ

4.2 การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) หมายถึง วิธีการสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอนให้เพื่อนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ แบบตัวต่อตัว หรือ 1:1 โดยเพื่อนช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกันอายุเท่ากัน แต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน

4.3 ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อนในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนเด็กพิเศษหรือมีความบกพร่องในเรื่องทั่วไป เช่น นำทางไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใส สื่อสารกับผู้อื่น เขียนตัวอักษรปกติให้ อาจกล่าวได้ว่าระบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการฝึกทักษะทางสังคมระหว่างเพื่อนเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป การจัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะทำให้เด็กเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นักเรียนทั่วไปได้เรียนรู้วิธีการช่วยเหลือเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องที่ถูกต้องและเหมาะสม ในขณะเดียวกันเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติต่อเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ตนเองอย่างถูกวิธีอย่างไรก็ตามครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนพึงระมัดระวังปัญหาบางประการที่อาจเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น เด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องรอคอยเวลาที่จะมีผู้มาช่วยเหลือตลอดเวลา ส่วนนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนอาจทุ่มเทเวลาในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนมากเกินไป ในทางตรงกันข้ามนักเรียนผู้นั้นอาจเกิดความรำคาญและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนได้ ในบางกรณีนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนต้องการจะช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนอย่างเต็มที่ หรือเกิดความรู้สึกว่าหากทำงานร่วมกันกับเพื่อนอาจต้องใช้มากกว่า จึงทำกิจกรรมต่าง ๆ แทนเพื่อนเกือบทุกกิจกรรมอาจส่งผลให้เด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเกิดความรู้สึกว่าตนเองทำอะไรไม่ได้ดีพอและรู้สึกว่าตนเองด้วยค่าไปในที่สุด ดังนั้นครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงควรให้ความรู้ในการปฏิบัติตนระหว่างเพื่อนให้เข้าใจก่อนหากพบว่าเกิดปัญหาใด ๆ ครูควรช่วยเหลือและแนะนำเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

5. การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน

การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจากที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปแบบของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรด ในชั้นประถมศึกษาครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษที่ร่วมกันสอนเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมอาจแยกกันประเมินผลนักเรียน กล่าวคือครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องประกอบด้วยและจึงนำผลการประเมินของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายรวมถึงของตัวนักเรียนเอง

6. การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน

การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดภายในชั้นเรียนและภายในโรงเรียนแล้วยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียนซึ่งทางโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ยานพาหนะ ที่พัก ฯลฯ เพื่อช่วยให้การเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น ในวิชาพลศึกษาจัดให้เด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไปในสนามเด็กเล่น กิจกรรมห้องสมุดให้มีการปรับห้องสมุดโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology : ICT) เข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้เด็กพิเศษมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จัดให้มีบริการหนังสือในรูปแบบของหนังสือเสียง เป็นต้น

7. การประกันคุณภาพ

7.1 โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมขึ้นมา โดยที่คณะกรรมการประกันคุณภาพ มีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

7.1.1 ประชุมเพื่อแถลงนโยบายกับผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียนและผู้ปกครอง

7.1.2 จัดทำป้ายนิเทศ แผ่นพับเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบนโยบาย

7.1.3 ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน

7.1.4 กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม

1) การจัดอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

- 2) จัดห้องสอนเสริม
- 3) จัดประชุมครู ผู้ปกครอง อย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา
- 4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 5) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล

7.1.5 ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมรวมทั้งความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมด้วย

7.1.6 นำเสนอผลการประกันคุณภาพให้ผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ ทราบ

7.1.7 หากมีหน่วยงานภายนอกมาขอผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนร่วม ก็สามารถนำเสนอผลการประกันคุณภาพให้แก่หน่วยงานภายนอกได้ทราบผลกลไกในการดำเนินงาน

7.2 กลไกในการดำเนินงาน

เมื่อคณะกรรมการการประกันคุณภาพได้มีการประชุมและรับทราบนโยบายร่วมกันแล้ว การดำเนินงานในเรื่องการกำหนดระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมนั้น เป็นระบบการประเมินผลภายใน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินตนเอง (Self – evaluation) กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนร่วมนั้น จะต้องเริ่มจากขั้นตอนนี้

7.2.1 การวางแผน (Plan) การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการจัดการเรียนร่วม เนื่องจากการจัดการเรียนร่วมนั้นต้องมีบุคคลหลายกลุ่มเข้ามาทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไป และนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องซึ่งการทำงานในลักษณะนี้ เราเรียกว่า Collaboration

7.2.2 การปฏิบัติงาน (Do) การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดขึ้นซึ่งคณะทำงานจะต้องมีแผนงานที่เป็นรูปธรรม มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนของงานอย่างชัดเจน อาจจัดทำเป็น ปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยกำหนดวัน เดือน ปี ของการเริ่มต้นปฏิบัติงาน และกำหนดวันสิ้นสุดเพื่อจะได้วัดและประเมินผลการปฏิบัติงานในขั้นต่อไป

7.2.3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบตนเองนั้นต้องมีฐานข้อมูลในการรองรับอย่างชัดเจน คณะทำงานต้องกำหนดองค์ประกอบหรือตัวชี้วัด รวมทั้งเกณฑ์ในการชี้วัดที่ชัดเจน คณะทำงานอาจกำหนดองค์ประกอบและเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

7.2.4 การปรับปรุงแก้ไข (Action) การปรับปรุงแก้ไขเกิดจากการตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานจากการประเมิน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2.5 การรายงานผลการประเมิน คณะทำงานจะต้องจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) กำหนดแบบการนำเสนอและรูปแบบการเผยแพร่โดยต้องเผยแพร่ให้บุคลากรทุกกลุ่ม และทุกคนทราบ

7.3 กิจกรรมการประกันคุณภาพ การจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพนั้นจะต้องมีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกกลุ่ม ถือว่าการประชุมหรือการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมเป็นกิจกรรมแรกที่คณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมจะต้องทำ จากนั้นควรมีการให้ข้อมูลสารสนเทศแก่บุคลากรทุกคนให้รับทราบ โดยมีวิธีการดังนี้

7.3.1 จัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนซึ่งควรจัดเป็นระยะๆ แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานของการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

7.3.2 จัดทำแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคคลทั่วไปได้รับทราบ

7.3.3 จัดประชุมครู ผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อให้รับทราบในเรื่องการประกันคุณภาพของการจัดการเรียนร่วม

7.3.4 จัดอบรมครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนร่วม ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ โดยอาจเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย

7.3.5 ส่งครู บุคลากรไปอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการความรู้ในด้านการจัดการเรียนร่วม การศึกษาพิเศษ ตามหน่วยงานต่างๆ

8. การรับเด็กพิเศษเข้าเรียน

บุษบา ตาไว. (อ้างใน คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา. (2543, หน้า 38-39) กล่าวว่า การรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน จะจัดตามปฏิทินการรับคนพิการ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน จะจัดตามปฏิทินการรับคนพิการ

เดือน	การปฏิบัติงาน
พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์	สถานศึกษาประกาศรับสมัครคนพิการเข้าเรียน โดยการประชาสัมพันธ์ และแจ้งระยะเวลาให้ทราบโดยทั่วกัน
มีนาคม	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำแนกและคัดแยกคนพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยร่วมมือและประสานงานกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด แพทย์ นักจิตวิทยา นักการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องที่เหมาะสมเป็นต้น 2. ส่งต่อคนพิการเข้ารับการศึกษิตตามความสามารถและความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความสะดวกและใกล้บ้านเป็นสำคัญ และประสานกับสถานพยาบาล เพื่อส่งต่อเข้ารับการฟื้นฟูบำบัดในกรณีจำเป็น
เมษายน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียมพร้อมในด้านความรู้หรือเจตคติให้กับบุคลากร เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยการอบรมหรือประชุม 2. เตรียมพร้อมในด้านสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน 3. จัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน
พฤษภาคม	จัดตั้งคณะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน

ตาราง 1 (ต่อ)

เดือน	การปฏิบัติงาน
พฤษภาคม- ตุลาคม	<p>1. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลที่ได้จัดทำไว้เพื่อพัฒนาคนพิการ ให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ</p> <p>2. ติดตามและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อการประกัน คุณภาพว่าการศึกษาและการบริการที่คนพิการ ได้รับมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ของคนพิการแต่ละบุคคล</p>

9. การจัดตารางเรียน

การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม จำนวนเด็กที่ครูสอนเสริมที่จะต้องให้บริการ ควรเริ่มจากจำนวน 5 – 6 คน ในสัปดาห์แรกแล้วค่อยๆ เพิ่มจำนวนเด็กอื่นในสัปดาห์ต่อมาทีละ สัปดาห์ แต่ควรจะให้บริการตามจำนวนที่รับผิดชอบภายใน 6 สัปดาห์ ยกตัวอย่างเช่น ใน สัปดาห์แรกให้บริการจัดตารางบริการให้กับเด็ก 6 คน แล้วสัปดาห์ถัดไป เพื่ออีก 2 คน รวมเป็น 8 คน และอีกสัปดาห์ถัดไปเพิ่มอีก 2 คน รวมเป็น 10 คน (หากครูรับผิดชอบเด็ก จำนวน 10 คน) การค่อยๆ ทดลองจัดบริการให้กับเด็กเช่นนี้ จะช่วยผ่อนคลายความยุ่งยากใน การที่จะต้องจัดตารางเวลาให้บริการแก่เด็ก ครูสอนเสริมจะต้องประสานงานกับครูทั่วไป ทุกชั้น เรียนที่เด็กกระจายอยู่และจัดเวลาในแต่ละวันให้กับตนเองได้มีเวลาสำหรับการเตรียมก่อนเด็กมา รับบริการที่ห้องสอนเสริมจะเข้าไปให้บริการในชั้นเรียน จัดให้มีเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเด็ก บางกรณี และจัดให้มีเวลาที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือกับครูอื่นๆ

การจัดตารางเวลาที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับเป็นสิ่งที่ยาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงต้อง คำนึงถึงเด็กว่าตารางเวลาที่จัดให้กับเด็กที่รับผิดชอบในแต่ละคนนั้น เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการของเก รวมทั้งตัวครูด้วย

รูปแบบการจัดตารางเวลา

รูปแบบที่ 1 เป็นการจัดให้นักเรียนแต่ละคนมารับบริการครั้งละไม่เกินครึ่งชั่วโมงแต่เด็ก สามารถมารับบริการได้มากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งวัน ในการจัดตารางเวลาการให้บริการเช่นนี้ ครูสอนเสริมเน้นการให้บริการการสอนโดยตรงกับเด็ก โดยใช้สิ่งเสริมแรงและให้นักเรียนมีโอกาส

ทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น เด็กชายธงชัย อายุ 11 ปี มีปัญหาในเรื่องการอ่านเขียน และความตั้งใจ ครูจึงจัดให้ธงชัยมาพบเวลา 9.00 น. โดยสอนธงชัยโดยตรงในเรื่องที่เกี่ยวกับการอ่านและเขียน รวมกับนักเรียนที่มีปัญหาใกล้เคียงกันอีก 2 คน หลังจาก 10 นาทีแล้ว นักเรียนจะเลื่อนไปนั่งอีกโต๊ะหนึ่ง เพื่อทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการอ่านที่ครูให้อีก 5 นาที ซึ่งในขณะนั้นจะมีนักเรียนอีก 3 คน เข้ามาที่ห้องสอนเสริม ครูสอนเสริมนักเรียน 3 คน กลุ่มนี้

10 นาที ก็ให้ทำแบบฝึกหัด 5 นาที ซึ่งในขณะนั้นธงชัยกับเพื่อนก็กลับมาให้ครูตรวจแบบฝึกหัด หากนักเรียนทำได้ถูกต้องครูให้สิ่งเสริมแรง หลังจากนั้นธงชัยและเพื่อนก็กลับชั้นเรียน ขณะที่นักเรียน 3 คน กลุ่มที่สองจะยังทำงานตามที่ครูมอบหมายจนถึงเวลา 11.00 น. หลังจากนั้นเด็กกลุ่มที่สองกลับเข้าชั้นเรียน สำหรับครูสอนเสริมก็อาจให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครู พ่อแม่ ที่ต้องการคำแนะนำ สำหรับธงชัยยังมีปัญหาเรื่องการเขียนด้วย ฉะนั้นหลังอาหารเที่ยง ธงชัยจะกลับมาหาครูสอนเสริมอีกเวลา 12.45 น. เพื่อมารับการสอนเสริมเกี่ยวกับลายมือพร้อมกับเพื่อน ๆ

สำหรับการจัดตารางเวลาลักษณะนี้ครูสอนเสริมอาจจัดแบบฝึกหัดให้ครูทั่วไปนำไปใช้กับเด็กทั่วไปคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนได้

รูปแบบที่ 2 หากมีครูช่วยสอนในห้องสอนเสริมอยู่ด้วยจะทำให้ครูสอนเสริมมีโอกาสได้ไปสังเกตนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องขณะเด็กอยู่ในชั้นเรียนปกติ หรืออาจมีเวลาตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น หรืออาจให้คำแนะนำกับบุคลากรอื่นได้มากยิ่งขึ้น

รูปแบบที่ 3 ครูสอนเสริมจะให้บริการแก่นักเรียน 2 หรือ 3 ในขณะเดียวกันเป็นเวลาประมาณ 30 นาที โดยเป็นการสอนเฉพาะบุคคล ถึงแม้เด็กนักเรียนในกลุ่มแต่ละกลุ่มจะคล้ายคลึงกันแต่ก็ไม่เหมือนกัน ครูจึงจำเป็นต้องสอนเป็นเฉพาะบุคคล

ครูสอนเด็ก 15 นาที และเวลาอีก 15 นาที ให้เด็กทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง และขณะที่เด็กกลุ่ม 1 ทำแบบฝึกหัด เด็กกลุ่ม 2 จะเข้ามา การจัดลักษณะนี้ ครูสอนเสริมอาจจัดแบ่งเด็กในกลุ่มลงไปได้อีก เช่นนักเรียน 2 คนมารับบริการทุกวันจันทร์ อังคาร และศุกร์ และอีก 2 คนมาทุกวันพุธ และพฤหัสบดี เป็นต้น

จุดด้อยของการจัดตารางเวลาในรูปแบบนี้ คือ ครูสอนเสริมจะไม่มีเวลาตรวจเด็กเป็นรายบุคคลหรือสังเกตเด็กในชั้นเรียนปกติ หรือให้คำแนะนำแก่บุคลากรอื่น ครูก็จำเป็นต้องงดให้บริการสอนเสริมแก่นักเรียนบางกลุ่ม ก็จะทำให้เกิดผลเสียกับนักเรียนเหล่านั้น ฉะนั้นถึงแม้การจัดตารางรูปแบบนี้ เด็กนักเรียนจะได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพ แต่ครูสอนเสริมจะไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ อันอาจทำให้เกิดปัญหาในทางการปฏิบัติได้

แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 รูปแบบนี้ ครูสอนเสริมจะมีโอกาสไปสังเกตเด็กในชั้นเรียนปกติ และเข้าไปช่วยสอนเด็กในชั้นเรียนปกติร่วมกับครูประจำวิชาได้น้อยมาก และในปัจจุบันนี้นิยมใช้รูปแบบใหม่ คือ การให้ครูสอนเสริมไปช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง เพียงผู้เดียวซึ่งการใช้วิธีนี้จะช่วยให้ครูสอนเสริม รู้ว่าครูทั่วไปสอนอะไร สอนอย่างไร สอนวิธีใด ซึ่งครูสอนเสริมสามารถสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องให้สอดคล้องกับการสอนของครูทั่วไปและนอกจากนี้การสอนในสภาพห้องเรียนปกตินั้นจะได้บรรยากาศและอยู่ในสถานการณ์จริง

ในการพิจารณาว่าควรเข้าไปสอนเด็กในชั้นเรียนปกติกี่ครั้งต่อสัปดาห์ต่อคนนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของโรงเรียน สภาพความบกพร่อง และความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล อาจเป็น 2 – 3 หรือ 4 ครั้งต่อสัปดาห์สำหรับเด็ก 1 คนก็ได้ แล้วเวลาที่เหลือก็ให้เด็กมารับบริการที่ห้องสอนเสริม เป็นการใช้รูปแบบที่ผสมผสานกัน ซึ่งการจัดเช่นนี้สามารถทำได้แต่ค่อนข้างยากที่จะจัดให้ลงตัวสำหรับเด็กทุกคน

ลักษณะการเข้าไปช่วยสอนเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนปกติของครูสอนเสริมนั้น อาจทำได้หลายลักษณะ เช่น การให้บริหาร หรือช่วยเหลือ หรือช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยตรงโดยการนั่งประกบเด็กขณะครูทั่วไปสอน หรือสอนเนื้อหาวิชาซ้ำ หรืออธิบายเพิ่มเติมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องต่างหาก ในมุมห้องสองต่อสอง หรืออาจจัดให้เด็กทั่วไปเปลี่ยนหน้าที่กับครูทั่วไป โดยให้ครูทั่วไปสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องกับเด็กทั่วไปกลุ่มเล็กแล้วให้ครูสอนเสริมเด็กทั่วไปส่วนใหญ่ในชั้นเรียน การปฏิบัติเช่นนี้ส่งเสริมให้ครูทั่วไปกับครูสอนเสริมพัฒนาความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงบวกเพราะต่างฝ่ายต่างสนับสนุนและช่วยเหลือกันในการสอนนักเรียนก่อให้เกิดความเข้าใจโดยไม่ต้องใช้เวลามากในการอธิบาย

รูปแบบการจัดตารางเวลาต้องคำนึงถึงความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่อง ความมากมายของความบกพร่อง การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ จำนวนเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่อง จำนวนชั้นเรียน และจำนวนวิชาที่ครูสอนเสริมต้องรับผิดชอบให้บริการ

10. การจัดชั้นเรียน

การเดินทางไปกลับจากชั้นเรียนปกติกับห้องสอนเสริม ครูสอนเสริมกับครูทั่วไป กำหนดให้นักเรียนเดินทางไปกลับจากชั้นเรียนปกติกับห้องสอนเสริมด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีครูคอยควบคุมดูแล ซึ่งจำเป็นต้องมีการฝึกให้นักเรียน แต่หากนักเรียนมีปัญหาทางวินัย หรือพฤติกรรม หรือไม่รักษาเวลา ครูอาจจะรับส่งนักเรียนเป็นบางเวลาเพราะหากต้องทำหน้าที่ดังกล่าวทุกครั้ง คือรับส่งเด็กนักเรียนตามชั้นเรียนและห้องต่างๆ จะทำให้เสียเวลามาก การฝึกฝนและการกำหนดกำกับตักกับนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะหากนักเรียนมาไม่ตรงเวลาจะก่อให้เกิด

ปัญหาในการให้บริการได้เป็นอย่างมาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงควรมีการวางแผนและเตรียมการ ดังนี้ กำหนดกฎระเบียบ ที่ตั้งไว้ให้ครูและนักเรียนทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้าใจอาจต้องอธิบายบ่อยๆ ในระยะแรก เพื่อเตือนให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ไม่ควรปล่อยปละละเลย รวมทั้งควรมี การปรับกฎและระเบียบให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน มีการประเมินกฎและระเบียบว่ามีความ เหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่ ในแต่ละระยะเพราะเมื่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์เปลี่ยนไปก็อาจ ประเมินพบว่ากฎและระเบียบที่ตั้งไว้ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนปฏิบัติตามไม่ได้ก็ จำเป็นต้องยอมรับ

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องโดยใช้ โครงสร้างซีท ต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการในด้านการจัดทำหลักสูตร การจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การตรวจสอบทางการศึกษา เทคนิคการสอน การรายงาน ความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน การประกันคุณภาพ การรับเด็กพิเศษเข้าเรียน การจัดทำตารางเรียนและความรับผิดชอบของครูที่สอนเสริม ทั้งนี้ เพื่อการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติทั่วไปกับเด็กพิเศษหรือที่มีความบกพร่องให้เกิดการเรียนรู้ เต็มตามศักยภาพสูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัจฉราภรณ์ บัณวณ (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) มีการ ดำเนินงานโดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียน การสอนและด้านเครื่องมือ อยู่ในระดับ มาก ปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน ปัญหาที่มากที่สุด คือ ครูที่รับผิดชอบงานเรียนร่วมโดยตรงมีไม่เพียงพอส่วนข้อเสนอแนะ คือ ขอรับการจัดสรรบุคลากรจากรัฐบาล และครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ เหมาะสมและตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

สายสวาท อรรถมานะ (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพ ปัญหาและการมีส่วนร่วม ของบุคลากรในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 – 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาโดยใช้โครงสร้างซีท ของ โรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้โครงสร้างซีท ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาความต้องการ

ขอรับการสนับสนุน ผลการศึกษาความต้องการขอรับการสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมกรอบงานซีท 4 ด้าน สรุปผล ดังนี้

1. ความต้องการขอรับการสนับสนุนของผู้บริหาร ครูผู้สอน ด้านนักเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอน เห็นว่าควรมีองค์การอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมคัดกรองความพิการของนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีหลักสูตรสำหรับนักเรียนพิการเรียนร่วม มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนการฝึกอาชีพขั้นพื้นฐานแก่นักเรียน

2. ความต้องการขอรับการสนับสนุนของผู้ปกครอง นักเรียน ผู้ปกครองเห็นว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรสอนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ

บุษบา ตาไว (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพในการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้าง มีระดับการปฏิบัติงานด้าน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง การศึกษา ปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้าง ซีท พบว่า สิ่ง que ปฏิบัติได้น้อยและเป็นปัญหาในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การปรับหลักสูตรเพิ่มเติม สอนทักษะที่จำเป็นให้แก่เด็กพิเศษ

ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความแตกต่างของเด็กพิเศษ

บรรจง อักขราสา (2550, บทคัดย่อ) สภาพการดำเนินงานและปัญหาการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับบุคคลออทิสติก ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 – 5 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจทางการศึกษาพิเศษและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติกเพียงลำพัง ครูผู้สอนทั่วไป ในโรงเรียนทั่วไปไม่มีเพียงพอในการจัดการศึกษาพิเศษ โดยกลุ่มประชากรเป้าหมายเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาความรู้ทางการศึกษาพิเศษแก่ครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป และมีคณะกรรมการ รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน

โสภณ คำปาเชื้อ (2550,บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการศึกษาปรากฏว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนได้ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำ

แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (IIP) เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยคณะครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้วิธีสอนจากง่ายไปหายาก มีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีน้อยเพราะ โครงสร้างซีทเป็นรูปแบบที่ได้กำหนดกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบประกอบกับผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนทุกคนผ่านการอบรมมาแล้วทุกคน อุปสรรคส่วนมากเกิดกับครูผู้สอน เช่น ครูขาดสื่อต้นแบบที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภทที่มีอยู่อย่างหลากหลาย

นพมาศ สุทธิวิรัช (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยรวมมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือ ปัญหาในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ด้านนักเรียนพบว่า การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปมีการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปฏิบัติได้ไม่ทั่วถึง ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และ การจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) และด้านเครื่องมือ พบว่างบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป ค่าจ้างครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทนวิทยากรบุคคล ภายนอก และโครงการฝึกอาชีพ ครูไม่เพียงพอตามภาระงาน ขาดการทำวิจัยในชั้นเรียน และขาดการประสานงานกับหน่วยงานทางการแพทย์ ความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ด้านนักเรียน พบว่า ควรมีหน่วยงานในการสำรวจและคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าเรียน ควรจ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านสภาพแวดล้อม ควรสนับสนุนงบประมาณ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดให้มีการรวมกลุ่มในการช่วยกันจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) ควรมีการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษา อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ควรมีครูการศึกษาพิเศษช่วยสอนและแนะนำ และด้านเครื่องมือ ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น และมีระบบส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับหน่วยงานทางการแพทย์

บุญเกิด วิเศษรินทอง (2552, บทความย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสภาพและระดับช่วงชั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบเด็กความต้องการพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านปัจจัย ด้านการบริหารจัดการ และด้านกระบวนการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสภาพและระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่าด้านผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบเด็กความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กความต้องการพิเศษทั้งโดยรวมและรายด้านพบที่ไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์